

مهسا شمس کلانی روزنامه‌نگار

«فضای مجازی» واژه‌ای است که تا نامش در بین خانواده‌ها عنوان می‌شود، نسل قدیم از اثرات منفی آن بر زندگی‌ها می‌گویند و این نسل از خانه‌داری و ترفندها و نکات ریز کدبانویی ـ همین دو دیدگاه نشان دهنده دوسویه بودن (تهدید یا فرصت) این فضااست که اگر با هدف مناسب استفاده نشود می‌تواند تا سر حد از هم

پاشیدن یک زندگی هم تاثیرگذار باشد. با صحبت‌هایی که با تعدادی از خانواده‌ها داشته‌ایم، خانمی که همسرش به دلیل نوع شغلی که دارد هر دو ماه یک‌بار به خانه می‌آید، می‌گوید: «به دلیل دور بودن محل کار همسرم از خانه از فلان اپلیکیشن فضای مجازی استفاده می‌کنیم و دیگر نگران دوری و دل‌نگینی نیستیم، این اپلیکیشن‌ها خیلی خوب است و می‌تواند به بهبود روابط هم کمک کند.» آقایی که خانمش مدیر یک کانال لباس‌فروشی است با گلایه می‌گوید: «از صبح که بیدار می‌شوم تا شب خانم مشغول مشتری‌های مجازی است، درآمد خوب است و به جرات می‌گویم که اگر این درآمد نبود شاید زندگی‌مان لنگ می‌ماند ولی اینکه تمام زندگی قربانی کانال و فروش لباس و اینها شده است برایم غیرقابل قبول است، دیگر نه شب داریم و نه صبح، نه غذایی و نه رفت و آمدهای زندگی، لعنت به این نرم‌افزارها که روزبه‌روز هم پیشرفته‌تر می‌شوند.» خانم دیگری می‌گوید: «من تازه عروس هستم، در گروه‌های آشپزی و نکات خانه‌داری عضو هستم و دیگر احتیاجی نیست برای یادگیری این مسائل پول خرج کنم.» در این گزارش سعی داریم با توجه به مطالب گفته‌شده، آمارهای طلاق و طلاق‌هایی که ناشی از فضای مجازی و تهدیدهایش است را مورد بررسی قرار دهیم.

آمار و ارقام چه می‌گویند

استفاده دائم، نادرست و غیراصولی از رسانه‌های اجتماعی سبب وارد آمدن صدمه‌های جدی به شادی خانواده، کاهش کیفیت زندگی، خیانت در برخی ازدواج‌ها و جدایی بین زوجین می‌شود. به‌طور مثال براساس تحقیقات انجام شده در زمینه خانواده زمانی که شمار کاربران فیسبوک ۲۰ درصد افزایش داشت، نرخ طلاق چهار درصد افزایش پیدا کرده بود. پیام‌ها و عکس‌های غیراخلاقی که از نسوی کاربران در سایت فیسبوک منتشر می‌شوند، باعث بالا رفتن آمار طلاق شده است و همچنین زوجینی که کمتر از رسانه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند ۱۱ درصد شادتر از آنهایی هستند که دائم از این رسانه‌ها استفاده می‌کنند.

اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی می‌تواند منجر به نزاع بین زوجین شود و محیطی مملو از حسادت ناشی از انتظارات بالا و رفتارهایی که دور از شان خانواده ایرانی است را ایجاد کرده و روابط فرزاناشویی را تسهیل کند. براساس گزارش «فاکس‌نیوز» تحقیق شرکت حقوقی اسلیتر و گوردون از دو هزار زوج بریتانیایی نشان می‌دهد مدت زمان رابطه‌های اجتماعی برای زندگی‌های متاهلی مهم است. طبق نتایج به دست آمده یک نفر از هر هفت فرد متاهل حاضر در این تحقیق اعلام کرد به دلیل نوع رفتار و عملکرد همسرش در اپلیکیشن‌ها و شبکه‌های اجتماعی از قبیل فیسبوک، توئیتر، واتس‌آپ و اسکایپ قصد جدایی از او و طلاق را دارد. همچنین دست کم یک نفر از هر چهار نفر شرکت‌کننده در این تحقیق اعلام کرده‌اند با همسر خود یک بار در هفته بر سر موضوعات مرتبط با شبکه‌های اجتماعی بحث و جدل می‌کنند و ۱۷ درصد از این افراد اعلام کردند روزانه با همسران‌شان بر سر عملکرد آنها در شبکه‌های اجتماعی مشاجره می‌کنند و همچنین ۵۸ درصد از افراد اعتراف کرده‌اند که رمزهای عبور حساب‌های کاربری همسران‌شان را گاه حتی بدون اطلاع آنها می‌دانند؛ از بررسی این آمار درمی‌یابیم که این رویکرد نشان دهنده شدت تلاش افراد برای نظارت بر رفتارهای اجتماعی همسران‌شان است.

نظر کارشناسان در باره شبکه‌های اجتماعی بر روابط زوجین
طی‌مورت شیری، جامعه‌شناس شبکه اجتماعی در درآمدت موجب کاهلی، افسردگی و بروز حالات روانی غیرقابل قبول و غیرعادی در فرد شده و زمینه‌ساز بسیاری از رفتارها و ناسازگاری‌ها در خانواده می‌شود. با پایین آمدن آستانه تحمل افراد یک خانواده، زمینه جدایی آنها از هم فراهم می‌آید. بسیاری از رفتارهای خشونت‌آمیز زوجین هنگامی رخ می‌دهد که فرد متوجه می‌شود همسرش با شخص دیگری در فضای مجازی ارتباط دارد. کاربر شبکه‌های اجتماعی تصویر مجازی سایر افراد را می‌بیند و وارد فضای مقایسه ظاهر سایر کاربران با باطن شریک زندگی خود می‌شود. این موضوع نوعی دلسردی را برای فرد به همراه می‌آورد که درنهایت منجر به طلاق می‌شود.

جواد صادقی، منتسشار عالی کشور و سرپرست مجتمع قضایی خانواده ونک
هرچقدر از استفاده از شبکه‌های اجتماعی در حد متعارف‌تری باشد، آسیب آن بر بنیان خانواده کمتر است. متأسفانه اکنون وضعیت طوری شده است که بین پرونده‌های مختلفی که برای جدایی در دادگاه‌ها تشکیل

جدول کلمات متقاطع

۲۲۱۴

عمودی

۱- میوه یا **بایزی** - **دهد** **۲- مسابقات اتومبیل‌رانی** - **وسپله تپیس** - **غذا** **۳- از تخم مرغ** **۴- گزاردن** - **فیلمی از کیومرث پوراحمد** - **مالک چیزی** **۵- متفر-** **رق آفر-** **کالبد و جسم انسان** - **ماه سرد** **۶- ضمیر غایب-** **سازمان قضایی آمریکا-** **تظلم موثر** **۶- سنگ معدنی-** **از حروف یونانی** - **ذره باردار** **۷- همراه رفت-** **مرکز ویتنام** - **کانون دایره** **۸- مششوق و محبوب-** **ماه دوم میلادی** - **ساز جنگ** **۹- شاخه میان‌تهی-** **از بنادر مهم استرالیا-** **حشره خونخوار** **۱۰- مراسم و آیین‌ها-** **آرزوها-** **همراه پشتک** **۱۱- برعکس** - **حیا-** **بی‌پرده** **۱۲- دوبار هم‌قد-** **آب ویرانگر-** **شعله آتش** - **طاحونه** **۱۳- مردن سخت-** **از شهرهای چهارمحال و بختیاری-** **میوه تنبل** **۱۴- باران تند و شدید-** **دین به چشم** - **درو و توحیت** **۱۵- از اثرهای معروف خواجهی کرمانی-** **فراری**

۲۲۱۳

ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ف	ق	ک	گ	ن	ی

تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر روابط زوجین

فرصت یا تهدید؟

می‌شود، خیلی‌ها از این عامل (استفاده از شبکه‌های اجتماعی) شکایت می‌کنند. آمار مراجعاتی هم که زوجین به دلیل مشابه به مراکز مشاوره دارند، روزبه‌روز بیشتر می‌شود. در بیشتر این پرونده‌ها هم زنان شکایت می‌کنند که همسرشان وقت زیادی را به ارتباط‌های مجازی در شبکه‌های اجتماعی اختصاص می‌دهد و در نتیجه توجه کمتری به زوجه خود دارد. **ارش هادیان، متخصص اعتیاد و خانواده‌درمانی**، ده‌ای از زوج‌ها از شبکه‌های مجازی برای فرار از مشکلات زندگی ناشویی و تضادها و اختلافاتی استفاده می‌کنند که به صورت منطقی قادر به حل آن نیستند. اینترنت و شبکه‌های اجتماعی آنها را غرق دنیای دیگری می‌کند و باعث می‌شود از درگیری‌های زندگی فاصله بگیرند.

عده دیگری هم معتاد به اینترنت هستند. این افراد درگیری‌های زندگی زناشویی را ندارند اما چون با همسر و خانواده خود ارتباط و گفت‌مان ندارند و زمان خود را با یکدیگر سپری نمی‌کنند تا بتوانند مشکلات‌شان را حل کنند، به تدریج دچار طلاق عاطفی می‌شوند و هریک، نیازها و خواسته‌هایشان را در شبکه‌های اجتماعی جست‌وجو می‌کنند. حدود یک‌پنجم از مواردی که برای دادخواست‌طلاق به دادگاه‌م مراجعه می‌کنند، یکی از زوجین یا هر دو، درگیر شبکه‌های اجتماعی هستند و برخی از آنها ناخواسته وارد یک رابطه خیانت‌آمیز نسبت به همسرشان می‌شوند، به‌طوری که این مساله خودشان را هم درگیر عذاب وجدان می‌کند. این اتفاقات در شبکه‌های مجازی به صورت بسیار خزنه و تدریجی رخ می‌دهد. آقا یا خانم وارد رابطه دوستی شده، وابستگی ایجاد می‌شود، دلش تنگ می‌شود و وقتی به خودش می‌آید می‌بیند که چند ماه از این رابطه گذشته و درگیر یک رابطه فرزاناشویی شده و به همسرش خیانت می‌کند. در صورتی که شاید روز اول چنین قصد و نیتی نداشته است. **سیدحسین موسوی چلک، رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران** فضای مجازی فی‌النتفسه برای داشتن یک جامعه سالم و یک خانواده باثبات و شاداب فرصت است، نه تهدید، به شرطی که قواعد و مقررات استفاده صحیح از این فضا و بومی‌سازی آنها متناسب با شرایط فرهنگی جامعه را بدانیم. استفاده نادرست از این فضاها می‌تواند روابط زوجین را تحت الشعاع خود قرار دهد. مثلاً عضویت در شبکه‌هایی که آنها را نمی‌شناسیم، انتقال اطلاعاتی که از صحت و سقم آنها باخبر نیستیم و ارسال تصاویر خارج از عرف می‌توانند مشکلاتی را در روابط خانواده‌ها ایجاد کنند که هر روز اخباری در این خصوص می‌شنویم.

متین‌السادات نصری، روانشناس وعضو هیات‌علمی دانشگاه تنوع و تعدد روابط در فضای مجازی و قابلیت دسترسی به افراد در موقعیت‌های مختلف، از آسیب‌های پنهان فضای مجازی است. کم نیستند زوج‌هایی که به دلایل مختلف عملکردهای زناشویی خود را نا کارآمد می‌پنداد و ارتباط‌های پنهانی برقرار می‌کنند و به جای حل مسائل و مشکلات زندگی مشترک مساله جدیدی به نام خیانت برای خود و خانواده‌شان به وجود می‌آورند. **مریم عبداللهی، کارشناس روانشناسی** افراد از شبکه‌های اجتماعی برای

تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر روابط زوجین

فرصت یا تهدید؟

خارج شدن از مرزهای ازدواج‌شان استفاده می‌کنند که شامل چت کردن نوشتاری یا تصویری است. زوجین ممکن است به دلیل مجازی بودن ارتباط‌های خود، این عمل را خیانت تلقی نکنند اما همیشه کیفیت روابط در فضای مجازی با دیگران تحت کنترل نیست. معمولاً افراد در شبکه‌های اجتماعی کمبودهای روابط عاطفی خود را جست‌وجو می‌کنند. لذا گاهی دوری عاطفی زوجین باعث شکل‌گیری و شروع خیانت در خارج از چارچوب خانواده می‌شود.

منیره مروج، پژوهشگر استفاده مدیریت نشده و مداوم از تلفن همراه، گذاشتن کدهای امنیتی، حتی قرار دادن گوشی تلفن همراه روی حالت سکوت، از جمله نشانه‌های رفتاری است که زوجین از آنها شکایت می‌کنند و دلیلی بر مشکوک بودن رفتار همسران‌شان می‌دانند، اضطراب همسران در این مواقع به حدی است که ساده‌ترین رفتار شریک زندگی‌شان را دلیلی مبنی بر تایید افکار خود می‌دانند و نتیجه قابل پیش‌بینی است، ایجاد کشمکش و جر و بحث‌هایی بی‌پایان، بی‌اعتمادی و بدبینی مزمن.

زندگی شکل گرفته از نقاط قوت و ضعف همسران است. وقتی همسران در بحث مقایسه‌ای می‌افتند، نقاط ضعف پرنرگ و نقاط قوت کم‌رنگ می‌شوند و اینها روابط بین همسران را سرد کرده و شرایط زندگی را سخت می‌کند. در حالی که این خصوصیات همیشه ثابت بوده‌اند و فقط چون در فضای مقایسه قرار گرفته‌اند نقاط ضعف رنگ گرفته و باعث احساس شکست می‌شود. این مقایسه باعث می‌شود زوجین در فضای مجازی دنبال گزینه بهتری بگردند و یا در این فضا یکدیگر را تحقیر کنند و زیر سوال ببرند. این رفتارها باعث تلخ شدن فضای زندگی مشترک می‌شود تا جایی که به جدایی می‌انجامد.

عبدالکریم خیایی، مدرس دانشگاه و تحلیل‌گر رسانه طبق آمارهای ارائه شده در ۲۰ تا ۲۵ درصد پرونده‌های طلاق در دادگاه‌های خانواده کشور عبارت فیسبوک ذکر شده است.

تهدیدهای فضای مجازی بیشتر از فرصت‌ها

سیدعباس موسوی، رئیس شعبه ۵۹ دادگاه تجدیدنظر استان تهران و مدرس دانشگاه در گفت‌وگو با «فرهیختگان» با اشاره به تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر ارتباط بین زوجین اظهار کرد: «به‌طور قطع موقعیتی که فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی در اختیار افراد و گروه‌های مختلف قرار داده، فرصت مغتنمی است که در صورت استفاده صحیح با التفات به مخاطرات ناشی از بهره‌مندی غیرمنطقی از آن می‌تواند فرصت مطلوبی برای بهبود امور، نیل سریع‌تر و مطلوب‌تر به هدف یا بسته به نوع استفاده افزایش کیفی محصول مدنظر باشد؛ بنابراین این تاسیس هم می‌تواند فرصت مطلوب و هم تهدید بالقوه تلقی شود.»

وی افزود: «متأسفانه در کشور ما به دلالت حقایق موجود و شهادت کارشناسان جنبه منفی و تالی فاسد این رهاورد جدید بیش از موارد

محمدجعفر نغادکار استاد دانشگاه آزاد اسلامی واحد پردیس

وجود اینترنت و ابزارها و خدمات متصل به آن زندگی امروز بشری را دستخوش تغییرات فراوانی کرده است و سبک زندگی را در مقایسه با سابقان پیش دچار تحولات بی‌بدیل کرده که پرداختن به آن می‌تواند از صور مختلفی قابل‌تصور باشد. یکی از خدمات رو به رشد مبتنی بر فضای سایبر ایجاد و توسعه شبکه‌های اجتماعی است که به فراخور ذات خود می‌توانند به صورت بین‌المللی در دسترس تمامی آحاد بشری باشند. این شبکه‌ها با عنایت به هنجارهای اجتماعی و فرهنگ‌ها و میزان توسعه‌یافتگی کشورها می‌توانند نقش‌های گوناگونی را در جوامع بازی و ایفا کنند. یکی از نقش‌های شبکه‌های اجتماعی که امروزه بسیار مورد توجه جامعه‌شناسان و حقوق‌دانان است، ورود این شبکه‌ها به زندگی خانوادگی اعم از زندگی مجردی و متاهلی است. هرچند شبکه‌های اجتماعی و شبکه‌های پیام‌رسان می‌توانند در تحکیم روابط نسبی و سببی و شبکه‌سازی فی‌مابین خانواده‌ها نقش‌های بی‌بدیل و مثبتی را بازی کنند اما از دیگر سو نیز تهدیدات متنوعی را در بر دارند که عدم شناسایی یا توجه به این تهدیدها می‌تواند آسیب‌های جبران‌ناپذیر روحی، روانی و اجتماعی را نیز سبب شود. با اندک تاملی در روابط اجتماعی ایران که مبتنی بر فرهنگ خاص و همچنین نگاه‌های ایدئولوژیک اسلامی است، نحوه استفاده از این شبکه‌ها می‌تواند اسباب وقایع متنوع حقوقی و شرعی شود. عدم توجه به حریم خصوصی اشخاص، ایجاد روابط پنهانی و ناشناس، استفاده از شناسه‌های خلاف واقع، فریب و دروغ، همچنین پناه بردن به این فضا از عوامل درونی و برونی زندگی اجتماعی می‌تواند زمینه‌ساز فسادهای مختلفی شود. با اندک تاملی در پرونده‌های پزشکی قانونی مفتوح در مراجع داخلی متوجه خواهیم شد که درصدی از طلاق‌ها و شکایت‌های خانوادگی و اصطلاحاً ناموسی معلول استفاده از شبکه‌های اجتماعی و پیام‌رسان است، هرچند این امر موجب تقبیح و کنارزدن این گونه از فناوری‌های پیشرفته بشری نیست اما می‌توان با انجام اقدامات تأمینی مناسب، آگاهی بخشیدن و ارتقای سلامت حقوقی از بروز چنین آسیب‌های اجتماعی جلوگیری کرد. شناخت درست

استفاده درست از آن بوده است. بسا خسارات مادی و معنوی که بر افراد، اشخاص و خانواده‌ها از این محل تحمیل شده و علت اصلی غفلت، تنوع خواهی، ناآگاهی از عواقب امر، اعتیاد بی‌رویه در استفاده و از همه مهم‌تر فقدان ظرفیت فرهنگی آسیب‌دیدگان یا بزه‌دیدگان از این فضا بوده است.»

رئیس شعبه ۵۹ دادگاه تجدیدنظر استان تهران با اشاره به طلاق‌های عاطفی که رهاورد استفاده نادرست از فضای مجازی است، گفت: «یکی از جنبه‌های خسارت‌آمیز و فاجعه‌بار مفتون و مغروق شدن در این ورطه طلاق‌های عاطفی، خاموشی چراغ خوشبختی خانواده‌ها و درنهایت متارکه خانواده‌ها بوده و هست. زوجینی که با عشق و امید پیمان مقدس و تعهد دل‌بستگی را منعقد ساختند اما ابتدا با سهل‌انگاری و اطمینان خاطر از کنترل خود و در ادامه با از دست دادن عنان اختیار سایه شوم بی‌اعتمادی را به کانون گرم خانواده مسئولی ساختند و آن پیمان مقدس را گسیختند.»

موسوی خاطرنشان کرد: «به عقیده بنده موارد اندک استفاده مفید از این فضا تاب موازنه با نتایج سوء و منفی آن را ندارد. در این زمینه نمی‌توان آمار دقیقی ارائه کرد چه علاوه بر فقدان آمار درست حتی مواردی که جدایی به این سبب عنوان شده، شاید مبتنی بر دلایل دیگر بوده و از سویی مواردی از جدایی توافقی است که منجر به طرح دعوا با ذکر علت مزبور نشده و چه بسیار روابط نامزدی که پیش از ثبت عقد به‌هم خورد.» وی با اشاره به بی‌اعتمادی شکل گرفته بین زوجینی که از فضای مجازی استفاده می‌کنند، بیان کرد: «اما می‌توان به ضرس قاطع ادعا کرد این متغیر یعنی بی‌اعتمادی ناشی از روابط نادرست زن یا شوهر در فضای مجازی با دیگری در حال حاضر حتی از دیگر متغیرهای قدیمی چون اعتیاد شوهر، فقدان وضع اقتصادی مناسب و درگیری و کدورت فی‌مابین، در علت متارکه پیش‌سی گرفته و می‌توان حدود ۱۵ درصد از علت جدایی در تهران و بین ۵ تا ۱۰ درصد از علت جدایی در سایر نقاط به تناوب را به این عامل منتسب کرد.»

این استاد دانشگاه تصریح کرد: «از این رو به‌عنوان یک قاضی با اطلاع از ایس معضل خواهش می‌کنم از تمام خانواده‌ها و هموطنان عزیزم در کاربرد این فرآورده و اشتغال در آن جانب احتیاط را در پیش گیرند و هیچ اشکالی ندارد در صورت نیاز به سرگرم شدن در آن به صورت گروهی به انتاق خانواده یا حداقل اطلاع به اعضای خانواده و شریک زندگی در مناسبات با دیگران از آن استفاده کنند. شاید این امر متعذر یا در بادی امر قدری پیش پا افتاده جلوه کند اما به‌طور حتم به افزایش ضریب اعتماد و تحکیم روابط و دل‌بستگی خانواده‌ها کمک می‌کند. نگرانی دیگر اشتغال کثیر و خارج از حد معمول قشر جوان و نوجوان کشور در این فضااست که نیاز به مراقبت بیشتر خانواده‌ها را می‌طلبد.» موسوی با اشاره به قوانینی که در این حوزه داریم، می‌گوید: «به موجب مقررات خاص از جمله قانون مجازات اسلامی (کتاب تعزیرات) و قانون جرایم رایانه‌ای قانونگذار موارد بی‌شماری از فعل و انفعالات نادرست در محیط رایانه و اینترنت و وسایل الکترونیکی را جرم‌انگاری کرده و دانش سازمان‌یافته شدیدی در قالب انواع مجازات‌ها برای آن در نظر گرفت اما شبکه‌های اجتماعی که پدیده جدیدتری هستند، به‌منظور کنترل بهتر مستلزم قانونگذاری جدید در هر دو بخش کیفری و حقوقی است.» رئیس شعبه ۵۹ دادگاه تجدیدنظر استان تهران بیان کرد: «به‌طور کلی نمی‌توان منکر قابلیت استفاده مطلوب فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی شد و این محصول و در واقع آخرین دستاورد تحول صنعتی در موارد بسیاری برنامۀ ترقی و تعالی زندگی اجتماعی را تسریع بخشیده و سبب بهبود در مناسبات مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و... به‌ویژه در حوزه تبادل اخبار و آگاهی‌های عمومی شد اما مع‌تجس در کشور ما استفاده‌های نامطلوب از آن بی‌شمار بوده و نارضایتی آگاهان، اشخاص خبره و خانواده‌ها نسبت به آن ملموس است.»

پایبند باشیم

فضای مجازی هم مانند دیگر موارد و مسائلی که می‌تواند موجب اختلاف در خانواده‌ها شود، می‌تواند سبب بهتر شدن روابط، آگاهی افراد از مسائل و رفتارها و... شود، ولی مهم‌ترین آسیبی که خانواده‌ها را تهدید می‌کند، پایبند نبودن به تعهدات و نقش‌گیری‌های فضای حقیقی در فضای مجازی است.

بی‌دلیل آقا یا خانم در این فضا در آشنایی با افراد جدید خود را مجرد معرفی می‌کنند و همین زمینه‌ساز بروز تعرضات رفتاری و شکل‌گیری اختلافات در خانواده‌ها می‌شود.

دسترسی آسان به این فضا سبب می‌شود در لحظه بتوان با اشخاص ارتباط گرفت، اگر در مواقع نا‌راحتی یا عصبانیت نتوانیم خود را کنترل کنیم و در لحظه وارد یک گفت‌وگو و به اصطلاح درددل کردن شویم، باز زمینه‌ساز آسیب‌های دیگری است.

درنهایت اگر افراد به اصول اخلاقی و رفتاری پایبند باشند، استفاده از شبکه‌های اجتماعی نهایتاً آسیب نمی‌رساند بلکه سبب آگاهی هم می‌شود.

یادداشت

واکاوی تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر خانواده

و استفاده صحیح از این گونه شبکه‌ها می‌تواند اثرات بسیار مناسبی را در روابط اجتماعی و استحکام بنیان خانواده ایجاد کند، تشکیل گروه‌های خانوادگی، اشتراک اطلاعات و محتواهای تولیدی خانوادگی، خبرگیری از اعضا و صل‌هرحم تکنیکی می‌تواند تنه‌ایبخش‌ها و نمونه‌هایی از این نوع برخورد باشد. از دیگر سو احترام به مراقبت خصوصی افراد، عدم تجسس در زندگی سایرین، پایبند بودن به مبانی شرعی و فرهنگی، دوری از دروغ و فریبکاری و همچنین شناخت کارکردهای شبکه‌های اجتماعی می‌تواند از بروز حوادث و آسیب‌ها جلوگیری به عمل آورد. عدم شناخت کافی زوجین از یکدیگر و همچنین متنوع بودن خلق و خوها می‌تواند در ابتدای زندگی چالش‌های طبیعی را ایجاد کند که این چالش‌ها به مرور زمان مرتفع و زوجین را به یک تعادل تعاملی خواهد رساند، این در حالی است که وجود شبکه‌های اجتماعی گاه سبب‌شده این چالش‌ها عمیق‌تر از آن چیزی که تا به حال بوده‌اند، به نظر برسد، وجود روابط دوستانه قبلی هر یک از زوجین با دیگر دوستان که عموماً و مخصوصاً به صورت الکترونیکی بوده، ممکن است آسیب‌های روانی را ایجاد کند. عمده کاری که می‌توان در برخورد با این مساله داشت دو راه اساسی است؛ نخست آنکه زوجین در شبکه‌های اجتماعی زوجیت خود را به صورت رسمی اعلام و دسترسی‌های لازم را به یکدیگر اعطا کنند که این امر موجب تحکیم، امنیت و اعتماد به یکدیگر خواهد شد یا اینکه فعالیت‌های اجتماعی خود را در این گونه شبکه‌ها به حداقل برسانند یا طرف دیگر را از کلیه وقایع با خبر کنند، البته توجه به این امر که باید حریم خصوصی هر کدام از زوجین حفظ شود نیز از اهمیت خاصی برخوردار است. آنچه می‌تواند تعامل زوجین را در حداقل توجیهی مستحکم کند، استفاده از شبکه‌های اجتماعی به صورت مشترک است؛ امری که امروزه در بسیاری از کشورهای جهان مورد وفاق خانواده‌ها قرار گرفته است، به گونه‌ای که هر یک از زوجین سطح دسترسی مناسبی به اطلاعات خانگی شبکه اجتماعی زوج خود در اختیار داشته باشد، این امر نتنها موجب خواهد شد از فسادهای این عرصه جلوگیری شود، بلکه زمینه‌ساز تعامل و تعادل روابط با یکدیگر و فعالیت‌های اجتماعی است که امید می‌رود در ایران نیز با آموزش‌های مناسب و استفاده از زیرساخت‌ها و بسترهای مناسب ملی بتوان به این امر دست یافت.